

dr. Hajdu Gabriella Györgyi*:

Változások az uniós gépjármű-felelősségbiztosítási irányelvben

Számos módosításra került sor az európai uniós kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szabályokban. Ha egy külföldi biztosító csődbe megy, a kárkifizetésre jogosult érintett (más országbeli) ügyfelek a lakóhelyük szerinti tagállamban igényelhetik kifizetésüket. A balesetek súlyos sérültjei Európa-szerte méltányos kárkifizetésre válnak jogosulttá, s ezek összegét egységesen az uniós statisztikai árindex alapján kell számítani. A tagállamok az ügyfelek rendszámai alapján ellenőrizhetik, hogy van-e biztosítása az országukba érkező járműveknek, ám ezeket az adatokat azonosítás után törölni kell.

A kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás nevéből adódóan is egyértelműen jelzi, hogy fontos és megkerülhetetlen biztosítási termékről van szó. Az Európai Unió (EU) egészére nézve is kiemelt területről beszélhetünk, egyrészt a személyek, áruk, gépjárművek szabad mozgása, mint uniós alapelv érvényesülése, másrészt a pénzügyi szolgáltatások területét érintő, a biztosítási piac nem-életbiztosítási ágának egy jelentős hányadát kitevő biztosítási terméktípus miatt.

Alapvető cél, hogy az EU belső piacát erősítve, egységes szabályok érvényesüljenek a gépjármű-felelősségbiztosítás területén is. Éppen ezért az EU megalkotta a gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló [2009/103/EK irányelvet](#) (MID), amelynek érvényesülését, eredményességét és hatékonyságát, valamint más uniós szakpolitikákkal való összhangját az elmúlt évek tapasztalatainak alapul vételével értékelte. Az azonosított célzott módosításokat a gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló 2009/103/EK irányelv módosításáról szóló [2021/2118/EU irányelv](#) (a továbbiakban: MID2) tartalmazza.

Az EU által végzett felülvizsgálat eredménye szerint a MID összességében jól működik, átfogó módosításra a hatálya alá tartozó tárgykörök tekintetében nincs szükség, azonban négy terület pontosítását látták indokoltnak: (1) a biztosító fizetésektelensége esetén a balesetek károsultjainak nyújtott kártérítés, (2) a biztosítási fedezet kötelező legkisebb összegei, (3) a járművek biztosításának tagállamok általi ellenőrzése, (4) a biztosítottak kártörténeti igazolásainak új biztosító általi felhasználása.

(1) A **biztosító fizetésektelensége** esetén a balesetek károsultjainak nyújtott kártérítés tárgykörben a MID2 új feltételeket határoz meg. Mivel a biztosító fizetésektelensége esetén is helyt kell állni, a tagállamoknak kötelessége létrehozni vagy felhatalmazni olyan szervezetet, amely **a biztosító elleni csőd eljárás vagy felszámolási eljárás esetében is kártérítést nyújt** a tagállamban lakóhellyel rendelkező károsultak számára, legalább a biztosítási kötelezettség mértékéig. Ezen eljárások megindítására vonatkozó végzést vagy határozatot nyilvánosságra kell hozni, hogy az valamennyi érintett szervezet számára mind a székhely szerinti tagállamban, mind pedig az ettől eltérő más tagállamokban is elérhető legyen. A kárigény benyújtása is a létrehozott vagy az erre felhatalmazott, kártérítést nyújtó szervezethez történik. Az új szabályok értelmében a károsultak

jogosultak arra, hogy a **kártérítést a lakóhely szerinti tagállamban igényeljék, még akkor is, ha nem az ott bekövetkezett baleset következtében szenvednek kárt.**

A módosított elvárások szerint **több kártérítési szervezet is működhet egy tagállamon belül.** Ezért ilyen esetben az adott országban biztosítani kell, hogy a károsultak számára könnyen érthető módon álljanak rendelkezésre a kártérítés igénylésére vonatkozó lényeges információk (például, hogy melyik szervezethez kell fordulniuk). A biztosító fizetéseképtelensége esetén a károsult lakóhelye szerinti tagállamban a kártérítést nyújtó szervezetnek felhatalmazása van, hogy a biztosító elleni csőd eljárás vagy felszámolási eljárás teljes időszakában tájékoztatást kapjon a többi érintett szervezettől, hatóságtól és érdekelt féltől, illetve tájékoztatást adjon számukra. Ezek az információk biztosítják, hogy átfogó kép álljon rendelkezésre a fennálló helyzetről.

A károsult akkor is fordulhat a lakóhelye szerinti szervezethez, ha a biztosító székhelye szerinti tagállam eltér a károsult lakóhelye szerintitől. A nem lakóhelyük szerinti tagállamban kárt szenvedett személyek esetében is fontos az információcsere biztosítottasága, ezért az irányelv előírja a valamely tagállamban létrehozott vagy kijelölt kártérítési szervezetek és a kárrendezési megbízottak együttműködését.

(2) A **biztosítási fedezet kötelező legkisebb összegei** tekintetében módosul a jövőbeni minimum-fedezet elvárás. A tagállamoknak garantálniuk kell, hogy legalább az irányelvben meghatározott minimumösszegek erejéig biztosítási fedezet álljon rendelkezésre, ami fontos részét képezi a károsultak védelmének. A személyi sérülések esetén a biztosítási fedezet legkisebb összegét **úgy kell kiszámítani, hogy minden súlyos sérülést szenvedő személy teljes és méltányos kártérítésben részesüljön.** Emellett figyelembe kell venni azt is, hogy ritkábban fordulnak elő a több sérüléssel járó balesetek, és az olyan balesetek száma is alacsony, ahol többen szenvednek nagyon súlyos sérülést egyazon biztosítási esemény során. A jogszabály sérültenként vagy káreseményenként tartalmaz fedezeti minimumösszeg előírást.

A károsultak azonos szintű minimális védelmének érdekében a MID2 elveti azt az eddigi gyakorlatot, hogy az egyes tagállamokban eltérő referenciaidőpontok érvényesüljenek, ez ugyanis a biztosítási fedezet legkisebb összegei közötti eltérésekhez vezet. A jövőben a legkisebb biztosítási fedezet bevezetésével, és annak meghatározására, **referenciaértékként az Eurostat által közzétett harmonizált fogyasztói árindexet kell majd alkalmazni.**

(3) A harmadik kiemelt terület a **járművek biztosításának tagállamok általi ellenőrzése,** különös tekintettel arra, hogy nincs ellenőrzés a határokon (szabad mozgás alapelveként érvényesülése a belső piacon). Az új technológiai fejlesztések, mint például az automatikus rendszámfelismerés, lehetővé teszik a járművek biztosításának ellenőrzését azok megállítása nélkül. Ezt azonban csak akkor célszerű alkalmazni, ha az adott tagállamban üzemeltetési hellyel rendelkező gépjárműveket is így ellenőrzik. A gépjárművek ellenőrzése során nyert **személyes adatokat a tagállamok addig kezelhetik és őrizhetik meg, amíg megállapítják, hogy egy gépjármű rendelkezik-e érvényes biztosítási fedezettel.** Amennyiben érvényes biztosítás fennáll, az ellenőrzéssel kapcsolatos összes adatot törölni kell. Ezen túlmenően a biztosítás nélküli

gépjárművezetőkkel szembeni fellépésre, illetve az ilyen esetekben kezelendő adatokra vonatkozó szabályokra is kitér a MID2.

(4) A felülvizsgálat szerint a biztosítottak kártörténeti igazolásainak új biztosító általi felhasználása szintén megújításra szorult. Új biztosítási szerződés kötése esetén a biztosítottak korábbi kártörténeteinek hitelesítését egyszerű módon szükséges biztosítani. Az egyszerűség érdekében alapvető elvárás, hogy a kártörténeti igazolások tartalma és formátuma azonos legyen a tagállamokban. További fontos elvárás, hogy a biztosítási díj megállapításánál a kártörténeti igazolásokat az adott tagállam ugyanilyen belföldi dokumentumaival egyenértékűként kell kezelni, a biztosító nem tehet különbséget állampolgárság, vagy a biztosított korábbi lakóhelye szerinti tagállam alapján. Ez azt is jelenti, hogy minden olyan kedvezményt alkalmazni kell, amelyre egyébként az azonos feltételekkel rendelkező másik belföldi ügyfél jogosult lenne. Mindezek érvényesülése érdekében egységes feltételek biztosítása szükséges, ezért a kártörténeti igazolás formájára és tartalmára vonatkozóan az EU Bizottság hatáskört kapott egy végrehajtási rendelet kidolgozására.

A négy kiemelt területen kívül további módosításokra is sor került. Többek között az Európai Bíróság közelmúltban hozott ítéletei alapján a MID2 pontosította az eredeti irányelv hatályát, például a gépjármű fogalmát, a szállított gépjárművek, a gépjármű által vontatott pótkocsi részvételével bekövetkezett balesetek kapcsán is új rendelkezéseket rögzítve. A fogyasztók érdekeinek védelme érdekében a tagállamoknak lehetőségük van az ár-összehasonlító eszközök „független gépjármű-felelősségbiztosítási ár-összehasonlító eszköz”-ként való tanúsítására. Az információs központoknak és a károsultaknak nyújtandó megfelelő tájékoztatás tekintetében pedig a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a gépjármű nyilvántartásba vételi helye szerinti és az ettől eltérő rendeltetési, továbbá minden más érintett - például a baleset helye szerinti, vagy a károsult lakóhelye szerinti – tagállam információs központjai együttműködjenek egymással.

Az irányelvi szabályoknak való megfelelés érdekében a tagállamoknak az új elvárások nemzeti jogszabályokban való elfogadásáról főszabály szerint 2023. december 23-ig - egyes rendelkezések tekintetében 2023. június 23-ig - kell gondoskodniuk. A hazai alkalmazás érdekében a MID2 által alapított új, illetve módosított elvárásokat elsősorban a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvénybe ültetik át. A Magyar Nemzeti Bank figyelemmel kíséri a hazai szabályok változását és szükség esetén ajánlások kiadásával elősegíti a jogszabályok egységes alkalmazását.

* A szerző a Magyar Nemzeti Bank vezető szabályozási szakértője

„Szerkesztett formában megjelent 2023. május 15-én a Napi.hu oldalon.”